

دبیرخانه شهر دوستدار کودک، صدای نوجوانان شهر است

شورای اسلامی در دوره ششم خود را ملزم به توسعه برنامه‌های حوزه کودک و خانواده می‌داند و در این راستا طیفی از اهداف را در دستور کار خود قرار داده است. بر این اساس، شورا کوشید با تعریف پروژه‌های مشترک، زمینه‌های توسعه همکاری با نهادهای مرتبط را فراهم کند. یکی از مهم‌ترین راهبردها در این دوره، توسعه مشارکت اجتماعی کودکان و نوجوانان در شهر بود. به تعبیر رهبر معظم انقلاب، دسترسی بیگانگان به کودکان از راه کالاهای فرهنگی و رسانه‌ها بیشتر از والدین و معلمان به دانش آموز است، بنابراین علاوه بر تقویت نهاد خانواده و تلاش برای غنی‌سازی برنامه‌های خانواده محور حوزه کودک و نوجوان، تقویت هسته‌های محلی خاص کودک و نوجوان در قالب شهر دوستدار کودک در دستور کار مدیریت شهری قرار گرفت تا این خلأ تا حد امکان جبران شود. اکنون در تمام مناطق ۲۲ گانه دبیرخانه شهر دوستدار کودک فعالیت خود را ذیل اداره کل آموزش‌های شهروندی آغاز کرده است. به جرأت می‌توان دبیرخانه را صدای نسل جوان و نوجوان در مدیریت شهری به شمار آورد. کودکان امروز، شهروندان و رهبران فردای جامعه هستند و سرمایه‌گذاری در

رفاه و آموزش آنان، سرمایه‌گذاری برای شکل دادن به آینده‌ای روشن‌تر برای جامعه است. معتقدم توجه به کودکان در سیاستگذاری شهری نه تنها به بهبود کیفیت زندگی آنان کمک می‌کند، بلکه به توسعه پایدار و آینده‌نگری جامعه نیز منجر می‌شود. توسعه پارک‌ها و بوستان‌ها، راه‌اندازی و توسعه اتاق‌های مادر و کودک و سایر زیرساخت‌ها از مواردی است که در برنامه چهارم شهرداری تهران گنجانده و شاخص‌های قابل سنجش برای آنها دیده شده است. از منظر فرهنگی و اجتماعی نیز در این محله‌ها نباید برنامه‌های بدون پیوست برای این گروه سنی اجرا شود. شورا به شکل تمام‌قد از برنامه‌ها و سیاستگذاری انجام‌شده در شهر دوستدار کودک حمایت می‌کند و امیدوار است در ادامه مطالعات و برنامه‌ریزی عملیاتی شاهد راه‌اندازی محله‌های دوستدار کودک جدید در سال ۱۴۰۳ باشد.

اجرای برنامه‌های شهری با کمک کانون‌های نوجوانان

یکی از رویکردهایی که مدیریت کنونی شهر به آن در همه سطوح تأکید کرده است، مردمی کردن اداره امور شهر در شهرداری است؛ اتفاقی که اداره کل آموزش‌های شهروندی آن را نه در شعار بلکه در عمل و با بهادادن به نوجوانان و جوانان در قالب کانون‌های نوجوانی عملیاتی کرده است. در بسیاری از مناطق ۲۲ گانه پایتخت، کانون‌های نوجوانی بسیار فعالی وجود دارد که اعضای آن در راستای مشارکت در اداره امور شهر به شکل مؤثر در اغلب رویدادها و رخدادهای مدیریت شهری حضور پیدا می‌کنند. همچنین اعضای کانون‌ها در برپایی بسیاری از رویدادها و رخدادهای محلی، منطقه‌ای و حتی ملی صاحب تجربه شده‌اند.

معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران تأکید می‌کند آموزش‌های شهروندی باید با اولویت‌بندی نیازها اجرا شود

ترافیک، آلودگی هوا و پسماند اولویت‌های آموزش شهروندی

یکی از رسالت‌های معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران ارائه بسته‌های آموزشی در قالب آموزش‌های شهروندی است تا با استفاده از آن بتواند به ایجاد رابطه دوسویه و مطلوب بین شهروند و حوزه مدیریت شهری کمک کند. محصول نهایی چنین رویکردی مطالبه‌گری و افزایش نقش مشارکت‌پذیری شهروندان در اداره امور شهر است. تحقق اهداف آموزش شهروندی تنها در سایه مشارکت‌پذیر کردن آحاد جامعه از جمله خانواده فراهم می‌شود و از این رو، در رویکرد جدید مدیریت شهری در موضوع آموزش شهروندی در کنار توجه به نسل جوان و نوجوان، خانواده رکن اصلی آموزش به شمار می‌رود. به پهنانه بررسی رویکرد آموزش شهروندی در دوره کنونی مدیریت شهری با محمدامین توکلی‌زاده، معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران به گفت‌وگو نشستیم.

تمرکز روی طراحی برنامه‌های آموزشی در مدیریت شهری

معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران، نبود انسجام و هماهنگی در طراحی برنامه‌های آموزشی و به تبع آن کم‌اثر شدن این برنامه‌ها را در گذشته، سبب کاهش اعتماد مردم به رویکردهای مدیریت شهری در حوزه آموزش شهروندی ارزیابی می‌کند و می‌گوید در دوره کنونی مدیریت شهری به اجرای لکه‌ای برنامه‌های آموزش شهروندی در بدنه شهرداری تهران پایان داده شد: «هریک از مجموعه‌های مدیریت شهری با صرف هزینه و زمان، برنامه‌های موردی آموزش شهروندی را اجرا می‌کردند. بخش‌های دیگر شهرداری از اجرای این برنامه‌ها اطلاع نداشتند و ممکن بود همان برنامه را مجدداً برای همان مخاطب برگزار کنند. با تصمیم خوبی که در شورای شهر برای تمرکز روی برنامه‌های آموزش شهروندی و نظام‌مند کردن آن گرفته شد، دبیرخانه آموزش‌های شهروندی برای سامان دادن به هر گونه برنامه آموزش شهروندی در اداره کل آموزش‌های شهروندی معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شکل گرفت. با اجرای این طرح تمرکز در طراحی برنامه‌های آموزشی در پایتخت به انجام رسید و شاهد موزی کاری در این حوزه نیستیم.»

شهردار مدرسه؛ تمرینی برای تربیت مدیران فردا

در رویکردهای کلان انقلاب اسلامی و در بیانیه گام دوم انقلاب، دانش‌آموزان نقش و مسئولیت بسیار مهمی بر عهده دارند؛ موضوعی که در برنامه‌های مدیریت شهری و اداره کل آموزش‌های شهروندی نیز به آن توجه شده است. معاون شهرداری تهران توسعه اجرای طرح شهردار مدرسه را از اقدامات عملی مدیریت شهری برای تحقق اهداف گام دوم انقلاب اسلامی می‌داند و می‌افزاید: «دانش‌آموزان در فتح قلعه‌های امید و افتخار نقش مهمی بر عهده دارند. برگزاری انتخابات شهردار مدرسه، مشق مسئولیت‌پذیری میان دانش‌آموزان تهرانی است که استقبال خوبی هم از آن شده است. با توجه به استقبال دانش‌آموزان از طرح انتخاب شهردار مدرسه، تعداد مدارس مشمول اجرای این طرح بعد از سال‌ها از اجرای آن در برخی مدارس افزایش یافته است. برای نخستین بار هم در مدارس استثنایی طرح انتخاب شهردار مدرسه اجرا شد که نگاه و توجه ویژه مدیریت شهری به این مدارس برای برطرف کردن نیازهای خاص این واحدها را نشان می‌دهد.»

فرهنگسازی ضربتی به نتیجه نمی‌رسد

محمدامین توکلی‌زاده، معاون امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران می‌گوید: «موضوع پسماند و مدیریت آن برای مدت‌های طولانی از گردونه آموزشی و فرهنگی شهر خارج شده بود اما در دوره کنونی مدیریت شهری با شناخت خلأهای موجود در این حوزه، به شکل نرم‌افزاری و سخت‌افزاری به حوزه مدیریت پسماند و تفکیک زباله از مبدا با آموزش به شهروندان ورود کرده‌ایم تا معضلاتی را که در این بخش با آن روبه‌رو هستیم به حداقل برسانیم.» او تأکید می‌کند: «فرهنگسازی با رویه‌ها و رفتارهای ضربتی و فوری محقق نمی‌شود بلکه فرهنگسازی نیازمند استمرار در اجرا و تکرار است تا بتواند به هدفی که برای آن ترسیم شده دست پیدا کند. برای احیای دستاوردهایی که در سال‌های گذشته به دست آوردیم اما بعدها رها شد باید دوباره تلاش کنیم. این تلاش با تقویت و توجه به موضوع آموزش‌های شهروندی شروع شده است و انتظار می‌رود در آینده نتایج مؤثر آن را شاهد باشیم.»

